

کشور، یک ناحیهٔ سیاسی

درس ۱۰

در درس گذشته آموختیم که کشور یکی از انواع نواحی سیاسی است. چند کشور نام ببرید.
فکر کنید و بگویید چه چیزی موجب می شود که این واحدهای سیاسی را «کشور» بنامیم؟
در این درس با ویژگی های کشور به عنوان یک ناحیه سیاسی آشنا می شوید.

ارکان بنیادی کشور

۱- سرزمین:

هر کشور بخشی از سطح زمین را اشغال کرده و زیستگاه مشترک افرادی است که به آن کشور تعلق دارند. هیچ کشوری بدون سرزمین قابل تصور نیست.

۲- جمعیت (ملت)

هر کشور دارای جمعیتی است که در محدوده سرزمین مستقر و مقیم اند و برای اداره امور خود نظام سیاسی و حکومتی تأسیس می کنند.

۳- نظام سیاسی:

در واقع، همان حکومت است که وظیفه اداره امور سرزمین و جمعیت را بر عهده دارد.

۴- حاکمیت:

حاکمیت یعنی داشتن استقلال و بی نیاز بودن از نظارت دولت های خارجی. حاکمیت یک کشور نشان دهنده استقلال و اقتدار سیاسی آن است.

تعریف کشور

کشور عبارت است از یک ناحیهٔ سیاسی مستقل که دارای سرزمین مشخص، جمعیت دائمی و مقیم و حکومت مرکزی است و بر امور داخلی و خارجی خود حاکمیت دارد.

در این بخش، ویژگی‌های سه رکن بنیادی کشور را بیشتر مطالعه می‌کنیم.

سرزمین

فضا و قلمرو جغرافیایی یک کشور، سرزمین آن است. فضا یا سرزمین یک کشور دارای منابعی است و عرصه ای برای فعالیت های اقتصادی و کار و زندگی مردم آن کشور محسوب می شود. وسعت سرزمین در کشورهای مختلف متفاوت است.

سرزمین چه مکان تولد افراد باشد و چه محل سکونت آن ها، یکی از بنیادهای هویتی آنان را تشکیل می دهد. هویت مکانی احساس تعلق است که به واسطه ارتباط با یک مکان در یک فرد یا گروهی از افراد پُرانگیخته می شود.

معمولاً وقتی دو فرد ناآشنا به هم می رسند، یکی از پرسش های آن ها از یکدیگر این است: اهل کجایی؟ اهل جایی بودن نشان دهنده مکانی است که فرد به آن تعلق، دلبستگی و عاطفه دارد، آن را خانه، بوم و وطن خود می داند.

پس، انسان ها نسبت به مکان ها و فضاهاى خاص نوعى وابستگى از خود نشان مى دهند. يکى از اين فضاها، ميهن است. البته وابستگى هاى مکانى و فضايى سطوح مختلفى مانند زادگاه، شهرستان، استان، کشور و قاره را دربر مى گيرد.

تعلق ها يا وابستگى هاى زادگاهى و وطنى بسيار پايدار و عميق اند. به همين سبب، ديده مى شود حتى کسانى که سال ها از وطن خود دور بوده اند، آرزوى بازگشت به وطن را دارند. آن ها با وجود سال ها دور بودن از وطن، از افتخارات و پيروزي هاى کشور خود احساس غرور و شادمانى مى کنند و دوست دارند کشورشان را سربلند ببينند.

انواع مرز

اهمیت مرزها

الف) مرز

ب) تقسیمات کشوری

پ) پایتخت، کانون سیاسی کشور

سرزمین یک کشور

الف) مرز سیاسی

هر کشور برای مشخص کردن قلمرو جغرافیایی خود به تعیین مرز نیاز دارد.
تعریف مرز سیاسی:

مرز، خطی اعتباری و قراردادی است که برای تعیین حدود یک ناحیه سیاسی، از جمله کشور، بر روی زمین مشخص می شود.
مرزهای سیاسی مهم ترین عامل تشخیص و جدایی کشورها از یکدیگرند.
اهمیت مرزها:

مرزها از این نظر اهمیت دارند که قلمرو رسمی اعمال مدیریت سیاسی هر کشورند و حدود حاکمیت و اداره یک حکومت را تعیین می کنند. مرز، آخرین حد قلمرو زمینی، دریایی و هوایی هر کشور است.

همانطور که در سال ششم ابتدایی خواندید، ابتدا کشورها برای تعیین خطوط مرزی به توافق می رسند و سپس، طبق نقشه ترسیم شده از محل عبور خطوط مرزی، روی زمین علامت گذاری می کنند.

علت ارزش حقوقی و بین المللی مرزها:

امروزه خطوط مرزی کشورها ارزش حقوقی و بین المللی دارند؛ زیرا محدوده های کشورهای هم مرز در اسناد سازمان ملل متحد ثبت می شود.

انواع مرز

انواع مرزها از نظر انطباق یا عدم انطباق با پدیده های طبیعی

کوه ها

رودها

دریاها

۱- مرزهای طبیعی

۲- مرزهای غیر طبیعی (مصنوعی)

انواع مرزها از نظر پیدایش و شکل گیری

مرزهای پیشتاز (قبل از سکونت)

مرزهای تطبیقی

مرزهای تحمیلی

مرزهای هوایی

مرز بین کشورها را می توان به دو دسته تقسیم کرد:
۱— مرزهای طبیعی؛
۲— مرزهای غیر طبیعی (مصنوعی).

۱— مرزهای طبیعی:

خطوط مرزی برخی کشورها با استفاده از پدیده های طبیعی مانند رود، کوه، بیابان، دریاچه، تالاب و... مشخص می شود.

به عبارت دیگر، مبنای تعیین مرز دو کشور، پدیده های طبیعی هستند که بین آن دو قرار گرفته اند.

کوه ها:

گاهی برای تعیین خط مرزی از امتداد ارتفاعاتی که میان دو کشور قرار گرفته است، استفاده می کنند.

برای تعیین خط مرزی در امتداد رشته کوه ها، خط الرأس کوه ها در نظر گرفته می شود. خط الرأس خطی است که از متصل کردن نوک بلندترین نقاط کوهستانی به یکدیگر به وجود می آید.

رودها:

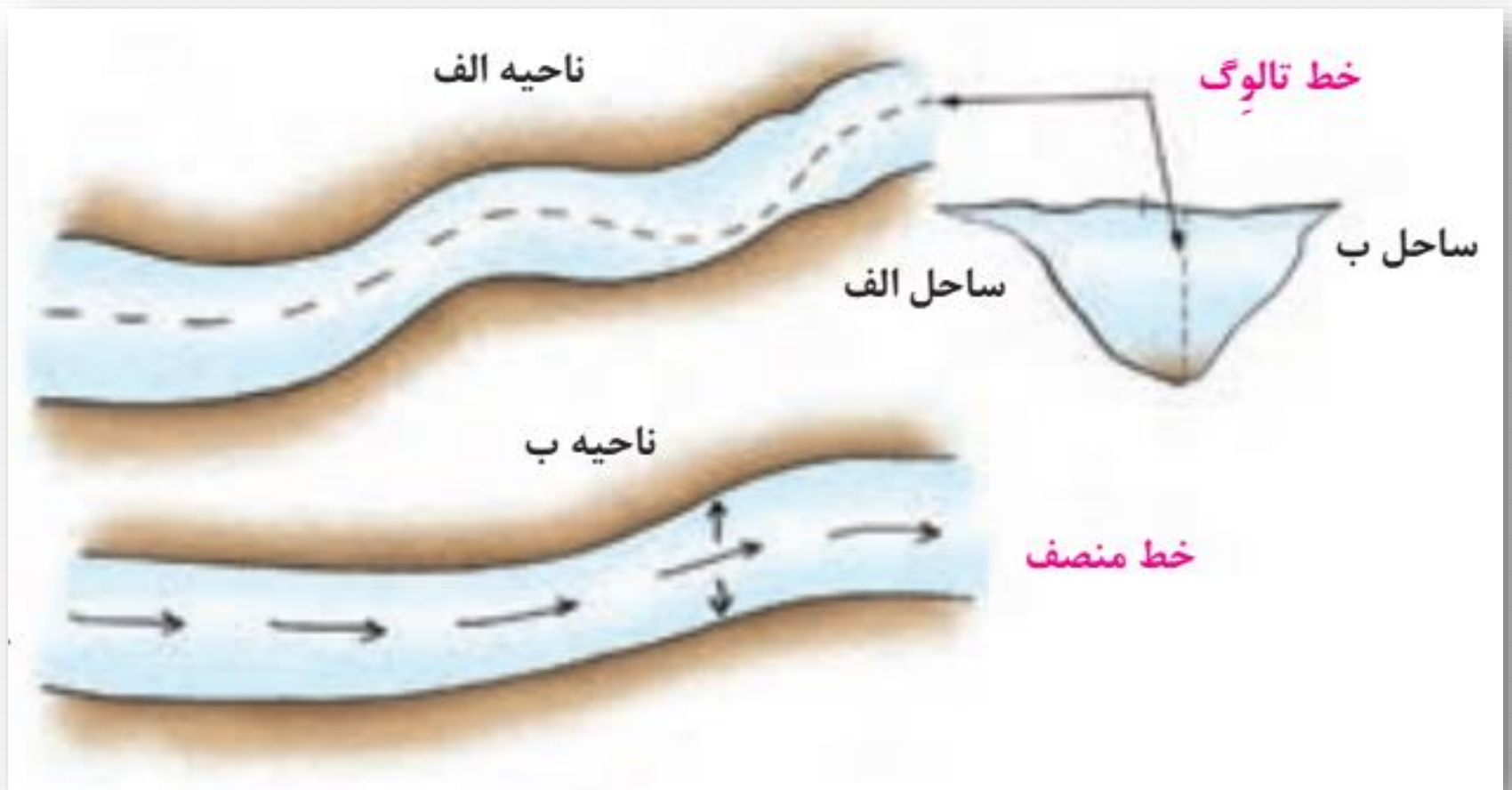
روش های تعیین خط مرزی در رودها:

۱- اگر یک رود مرز بین دو کشور باشد، برای تعیین مرز از خط **منصف** استفاده می کنند. خط **منصف** خطی است که از وسط رودخانه می گذرد و فاصله مرز از هر دو ساحل به یک اندازه است.

۲- ممکن است خط مرزی عمیق ترین نقاط بستر رود را به هم متصل کند که به آن **تالوگ** می گویند.

چرا بهترین نوع خط مرزی در رودهای قابل کشتی رانی روش تالوگ است؟

در رودهای قابل کشتی رانی، تالوگ بهترین خط مرزی است؛ چون هر دو کشور حق کشتیرانی در دو طرف آن را دارند.

تعیین خط مرزی رود به صورت تالوگ و خط منصف

دریاها:

بیشتر کشورهای جهان و از جمله کشور ما به علت مجاورت با یک یا چند دریا، مرزهای دریایی دارند. معمولاً تعیین مرزهای دریایی بین کشورها کار آسانی نیست.

روش تعیین مرزدریایی در دریاها و تعریف آب های داخلی و دریای سرزمینی:

برای تعیین مرز دریایی، ابتدا خط مبنا را معین می کنند. خط مبنا پایین ترین حد جزر در دریاست.

به آب های پشت خط مبنا (به طرف ساحل) **آب های داخلی** می گویند که کشور مجاور دریا مالک آن هاست.

از خط مبنا به سمت دریا تا حدود ۱۲ مایل دریایی (هر مایل دریایی برابر با ۱۸۵۲ متر است) **دریای سرزمینی** نامیده می شود که آن هم متعلق به کشور مجاور دریاست اما سایر کشورها در آن منطقه حق عبور و مرور بدون ضرر را دارند.

دریای سرزمینی (۱۲ مایل دریایی)

منطقه نظارت* (۱۲ مایل دریایی)

دریای آزاد

منطقه انحصاری اقتصادی* (۱۸۸ مایل دریایی)

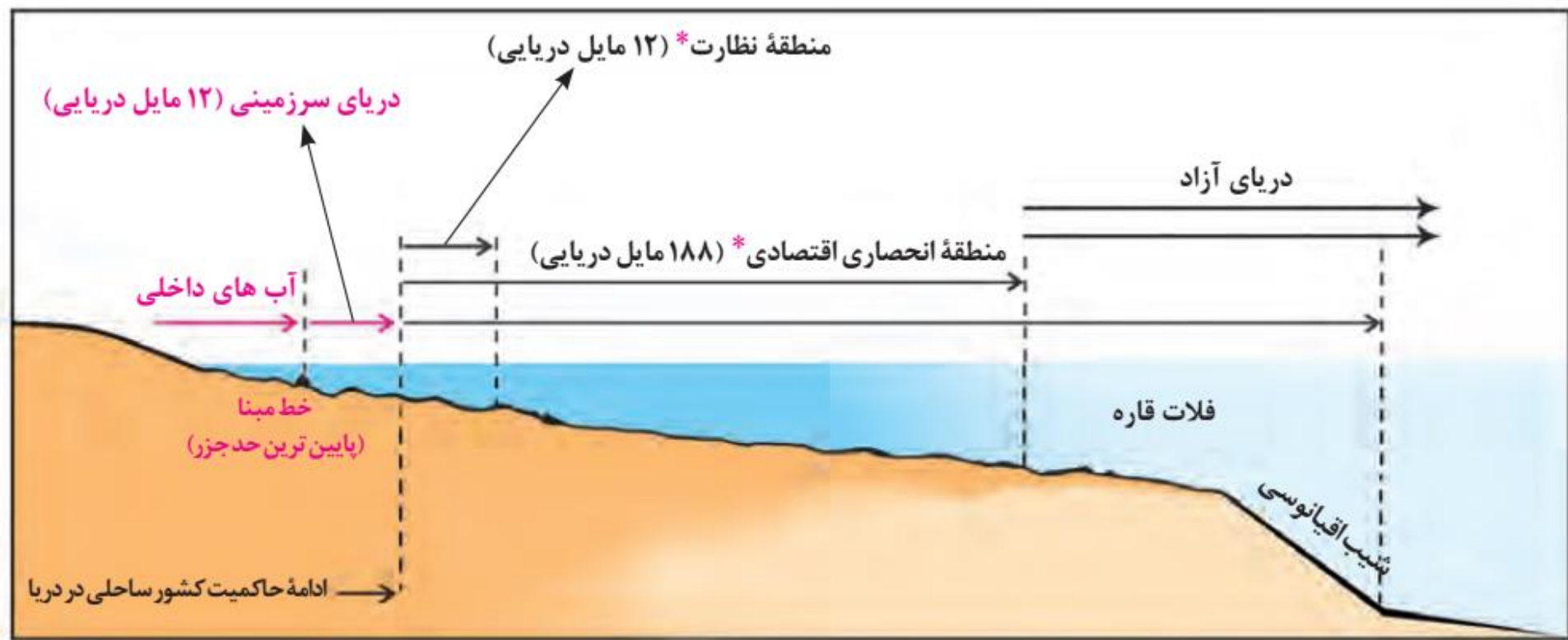
آب های داخلی

خط مبنا
(پایین ترین حد جزر)

فلات قاره

شیب اقیانوسی

ادامه حاکمیت کشور ساحلی در دریا

مأخذ نقشه: نیروی دریایی جمهوری اسلامی ایران

«آب های آزاد»

«آب های آزاد» به بخش هایی از دریا گفته می شود که در مالکیت هیچ کشوری قرار ندارند. در آب های آزاد کشتی رانی، فعالیت نظامی، ماهی گیری، ایجاد تأسیسات و تحقیقات برای همه کشورها آزاد است؛ مشروط به اینکه محلّ دریانوردی بین المللی نباشد.

۲- مرزهای غیر طبیعی (مصنوعی):

در بخش هایی از زمین که امکان استفاده از پدیده های طبیعی برای تعیین خطوط مرزی وجود نداشته باشد، با استفاده از مختصات جغرافیایی (مدارها و نصف النهارها)، خط مرزی تعیین می شود؛ مانند مرز بین کانادا و امریکای شمالی. ۴۹ درجه شمالی.

مرزهای غیر طبیعی یا مصنوعی همچنین با توافق دو کشور همجوار بر روی زمین تعیین و علامت گذاری می شود؛ مانند مرز ایران و افغانستان.

(ب)

مرز بین بلژیک و هلند

(الف)

مرز بین سه کشور در آمریکای جنوبی

۱— تصویر الف چه نوع مرزی را نشان میدهد؟ با مراجعه به نقشه آمریکای جنوبی، موقعیت کشورها و رودهای مرزی آن‌ها را توضیح دهید.

۲— تصویر ب چه نوع مرزی را نشان میدهد؟ با توجه به آنچه پیشتر درباره اتحادیه اروپا گفته شد، توضیح دهید.

۳— دوازده مایل دریایی چند کیلومتر است؟ حساب کنید.

۴— بیندیشیم:

رود به عنوان یک پدیده طبیعی برای تعیین مرز سیاسی دو کشور ممکن است طی زمان چه مشکلاتی ایجاد کند؟

— چرا بهترین خط مرزی در رودخانه‌های قابل کشتی رانی خط تالوگ است؟

پیش‌تاز

تطبیقی

تحمیلی

انواع مرزها از نظر پیدایش و شکل‌گیری

مرزها از نظر چگونگی پیدایش با یکدیگر متفاوت اند. نحوه شکل‌گیری و ایجاد مرزها تأثیر زیادی در امنیت و همکاری یا به عکس، اختلاف و کشمکش بین کشورهای همسایه دارد.

مرزها را از نظر پیدایش می‌توان به سه گروه تقسیم کرد:

مرزهای پیشتاز (قبل از سکونت) :

مرزهایی هستند که از زمان های قدیم در نواحی خالی از سکنه ترسیم شده اند و بعدها نیز مورد قبول ساکنان دو کشور همسایه قرار گرفته اند؛ مانند مرزین کانادا و آلاسکا که بعدها به تدریج مردم در دو طرف آن اسکان یافتند. این نوع مرزها مشکلی ایجاد نمی کنند.

مرزهای تطبیقی:

مرزهایی هستند که با در نظر گرفتن شرایط فرهنگی تعیین می شوند و گروه های انسانی را، که از نظر قومی، زبانی، دینی و غیره متفاوت اند، از یکدیگر جدا می کنند؛ مانند مرز بین هند و پاکستان که پس از جدایی و استقلال پاکستان از هند، در تعیین آن دقت شد تا منطقه مسلمان نشین از هندونشین جدا شود.

مرزهای تحمیلی:

مرزهایی هستند که در تعیین آنها شرایط فرهنگی در نظر گرفته نشده است. در نتیجه، افراد یک ملت یا قوم را که دارای دین و زبان مشترک اند، از هم جدا می کند و موجب می شود در دو کشور همسایه و در دو حکومت جداگانه قرار بگیرند؛ مانند مرزهایی که کشورهای استعمارگر در قاره آفریقا بر مبنای قلمرو نفوذ و حاکمیت خود و بدون توجه به اقوام و فرهنگ ها ایجاد کردند و یا مرز بین کره شمالی و کره جنوبی.

مرزهای هوایی:

هر کشور علاوه بر اینکه بر مرزهای زمینی و در صورت مجاورت با دریا بر دریای سرزمینی حاکمیت دارد، بر فضای بالای سرزمین خود نیز می تواند ادعای حاکمیت داشته باشد.

به عبارت دیگر، مرز هر کشور مانند دیواری فرضی است که دورتادور سرزمین آن را احاطه کرده است و از طرف بالا نیز به سمت جو ادامه دارد.

هواپیماها برای عبور از مرزهای هوایی هر کشور باید اجازه بگیرند و ورود خود را به آسمان آن کشور اطلاع دهند.

اهمیت مرزها

مطالعه مرزها از دیرباز کانون پژوهش های جغرافیای سیاسی بوده است.

۱- مرزها در هر کشوری اهمیت خاصی دارند و **امنیت و استقلال هر کشور به مرزهای آن وابسته است**. مرزها حد حاکمیت ملی یک کشور محسوب می شوند.

۲- مرزها در روابط یک کشور با کشورهای همسایه تأثیر گذارند و می توانند **عاملی برای ثبات و آرامش یا اختلاف و منازعه باشند**. به همین دلیل، حساسیت زیادی نسبت به مرزها وجود دارد و نظارت و مراقبت ویژه ای بر آنها اعمال می شود.

۳- مرزها تأثیر بسزایی در **جابه جایی مسافران و مبادلات بازرگانی (صادرات و واردات کالا) و توسعه اقتصادی کشورها دارند**. به همین دلیل، امن بودن یا ناامن بودن آنها بر رونق اقتصادی کشورها تأثیر می گذارد. امروزه ایران علاوه بر پایانه های مرزی هوایی در فرودگاه ها، در نواحی مرزی زمینی بیش از ۲۰ پایانه مرزی مسافری و حدود ۵۰ پایانه مرزی مبادله کالا با همسایگان دارد که در مجاورت برخی از آنها، بازارچه مرزی نیز به وجود آمده است.

منازعات مرزی:

منازعات مرزی سابقه ای طولانی دارند و از زمان جنگ جهانی دوم تاکنون، تقریباً نیمی از کشورهای دنیا درگیر اختلافات مرزی با کشورهای همسایه خود بوده اند.

طول مرزهای ایران:

کشور ما حدود ۸۷۵۵ کیلومتر مرز مشترک با کشورهای همسایه دارد و با ۱۵ کشور از راه خشکی و دریا هم مرز است.

حفاظت و مدیریت و کنترل مرزهای کشور برعهده چه کسانی است؟

۱- حفاظت و مدیریت و کنترل مرزهای کشور بر عهده مرزبانان نیروی انتظامی و دفاع از مرزهای زمینی و هوایی و دریایی کشور در برابر تهدیدات خارجی بر عهده نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران است. مرزبانان پرتلاش شرایط دشوار محیطی مانند نگهبانی در ارتفاعات و در گرما و سرمای طاقت فرسا را تحمل می کنند تا امنیت در کشور برقرار باشد و مردم بتوانند با آسودگی زندگی کنند.

۲- همچنین ساکنان نواحی مرزی (مرزنشینان) کشور ما همواره با مشارکت و همکاری با مرزبانان، از امنیت و استقلال کشور و مرزها دفاع کرده اند.

ب) تقسیمات کشوری

علل مرزبندی سیاسی - اداری در داخل کشور

حکومت ها برای اداره آسان تر فضای جغرافیایی کشورها و ارائه خدمات مناسب به شهروندان، به مرزبندی سیاسی - اداری در داخل کشور می پردازند.

میزان اختیارات واحدهای سیاسی درون کشور از نظر بودجه، تأمین منابع مالی و قوانین و... در کشورهای مختلف متفاوت است و به نوع نظام سیاسی آن ها بستگی دارد.

پ) پایتخت، کانون سیاسی کشور

ویژگی های پایتخت کشور:

۱- پایتخت مرکز اقتدار سیاسی یک کشور است و فرمان ها و تصمیمات سیاسی از این نقطه مرکزی در سراسر آن کشور پخش می شود.

۲- رؤسای قوای مقننه، مجریه و قضائیه و وزارت خانه ها و سازمان های اصلی دولت ها و همچنین سفارتخانه های خارجی در پایتخت هامستقرند. پایتخت مکان تصمیم گیری های سیاسی و ملاقات سران یک کشور با نمایندگان حکومت های سایر کشورهاست.

۳- پایتخت یک کشور معمولاً به بزرگ ترین و مهم ترین شهر یا کلان شهر آن تبدیل می شود.

عوامل موثر در انتخاب یک مکان به عنوان پایتخت

- ۱- داشتن قابلیت های محیطی مناسب؛ مانند دسترسی به آب و اراضی حاصلخیز،
- ۲- داشتن جمعیت قابل توجه،
- ۳- در تقاطع راه های ارتباطی قرار داشتن، دسترسی آسان به سرتاسر کشور به ویژه مرزها،
- ۴- داشتن قابلیت دفاعی مناسب و دور بودن از مرزها.
- ۵- برخی از پایتخت ها قدمت زیادی دارند و موقعیت پایتخت بودن خود را تا سال ها حفظ می کنند؛ مانند شهر پاریس

انتقال پایتخت ها:

در برخی کشورها به دلایل مختلف پایتخت از یک شهر به شهر دیگر منتقل می شود؛ مانند انتقال پایتخت از شهر ریودوژانیرو به برازیلیا در کشور برزیل یا انتقال پایتخت از کراچی به اسلام آباد در پاکستان.

علل تبدیل پایتخت ها به کلان شهر:

به طور معمول، تمرکز قدرت سیاسی و وزارتخانه ها و سازمان های دولتی، تمرکز اقتصادی نهادهای مالی و پولی و شرکت های بزرگ و ثروت و قدرت در پایتخت ها، موجب تبدیل آن ها به کلان شهرها می شود.

پیامدهای تبدیل پایتخت ها به کلان شهر:

پیامدهایی چون رشد جمعیت، ترافیک، آلودگی هوا و کمبود مسکن و خدمات را به دنبال دارد.

ملت

ملت، عنصر بنیادین یک کشور است و بدون آن کشور معنا و مفهومی ندارد. ملت جمعیتی است که در قلمرو یک سرزمین مشخص مستقر شده اند و اشتراکات تاریخی، زبانی، مذهبی و اقتصادی و آرمان های مشترکی دارند. هویت یک ملت ریشه در تاریخ و فرهنگ مشترک آن دارد و این هویت طی نسل های متوالی پدید آمده است. افراد یک ملت به دلیل همین اشتراکات با یکدیگر احساس همبستگی می کنند.

البته حس ملی گرایی تا وقتی مورد تأیید است که به میهن پرستی افراطی (ناسیونالیسم) یا برتری جویی یک ملت نسبت به دیگر ملت ها ونادیده گرفتن حقوق آنها نینجامد.

هر کشوری برای اداره امور خود به نظام مدیریت نیاز دارد. آیا وظایف مدیریت مدرسه و فروشگاه را از درس قبل به خاطر می آورید؟ این وظایف در چند گروه طبقه بندی شده بودند؟ حکومت ها، نظام مدیریت کشورند و انواع مختلفی دارند، اما می توان گفت همه آنها سه وظیفه مهم بر عهده دارند. به نمودار زیر توجه کنید.

حراست از قلمرو و مرزهای کشور، دفاع در برابر هجوم دشمنان، حفظ منابع طبیعی و بهره برداری از آنها و ...

اداره امور
سرزمین

وضع قوانین و مقررات، رسیدگی به اختلافات، قضاوت، خدمات رسانی به مردم و رفاه و تأمین اجتماعی و بهداشت، آموزش، خدمات فرهنگی، برقراری نظم و امنیت و ...

اداره سازه یا
ساختار
انسانی

سه وظیفه مهم
حکومت ها

روابط سیاسی، اقتصادی و فرهنگی با سایر کشورها، بستن پیمان ها و قراردادهای همکاری با نهادهای بین المللی، پیشگیری از جنگ، برقراری صلح و توسعه همکاری های تجاری و ...

روابط
خارجی

با توجه به هر یک از ستون ها، دست کم دو نمونه نهاد یا سازمان حکومتی را که در کشور ما وظایف مربوطه را به عهده دارند، نام ببرید.

وظایف عمده مدیریت کشور

(حراست از قلمرو و مرزهای کشور، دفاع در برابر هجوم دشمنان، حفظ منابع طبیعی و بهره‌برداری از آنها و ...)

(وضع قوانین و مقررات، رسیدگی به اختلافات، قضاوت، خدمات‌رسانی به مردم و رفاه و تأمین اجتماعی و بهداشت، آموزش، خدمات فرهنگی، برقراری نظم و امنیت و ...)

(روابط سیاسی، اقتصادی و فرهنگی با سایر کشورها، بستن پیمان‌ها و قراردادهای همکاری با نهادهای بین‌المللی، پیشگیری از جنگ، برقراری صلح و توسعه همکاری‌های تجاری و ...)

اداره امور سرزمین

اداره سازه یا ساختار انسانی

روابط خارجی

۱- نظام سیاسی تک ساخت (یکپارچه)

۲- نظام سیاسی فدرال

۳- نظام سیاسی ناحیه ای و ترکیبی

سه گروه عمده
حکومت ها از
نظر مدیریت
فضای
جغرافیایی کشور
و توزیع قدرت
در پهنه سرزمین

۱- نظام سیاسی تک ساخت (یکپارچه)

نظام سیاسی تک ساخت از اروپا به دیگر نقاط جهان راه یافته و کشور فرانسه از پیشگامان این الگوست.

در این نوع نظام سیاسی، کشور به واحدهای سیاسی واداری کوچک تر مانند استان و شهرستان تقسیم می شود اما حکومت مرکزی حدود اختیارات آنها را تعیین می کند. در این نوع نظام اختیارات محلی محدود و نظام قانون گذاری و سیاست گذاری متمرکز است. قدرت سیاسی از یک کانون، یعنی پایتخت، به سایر نواحی کشور اعمال می شود و مدیریت های محلی، تصمیمات دولت مرکزی را اجرا می کنند. فقط، یک سطح قانون گذاری، یعنی مجلس ملی قانون گذاری، در مرکز وجود دارد و قوانین و مقررات و تشکیلات اداری در تمام کشور همسان است.

برای مثال، در نظام سیاسی تک ساخت، تشکیلات ادارات آموزش و پرورش و قوانین و مقررات آن، شرایط ورود به دانشگاه و یا قوانین اقتصادی مربوط به تجارت و ... در همه نواحی کشور یکنواخت است.

۲- نظام سیاسی فدرال

در این نوع نظام سیاسی، کشور به چند ایالت تقسیم می شود و ایالت ها اختیارات زیادی دارند. حکومت و توزیع قدرت در سرزمین دو سطح دارد:

الف) سطح فدرال (ملی و حکومت مرکزی)

ب) سطح ایالت (منطقه)

هر ایالت علاوه بر وجود حکومت و نیروی تصمیم گیری در سطح ملی، قوه مقننه و مجریه و قضائیه مستقل نیز دارد. مجلس نمایندگان و سنا در مرکز کشور و مجلس ایالتی در هر ایالت مستقرند و قانون گذاری می کنند. به همین سبب، برخی قوانین ایالت ها با یکدیگر متفاوت اند و هر ایالت در امور و برنامه ریزی توسعه اقتصادی و اجتماعی خود به طور مستقل تصمیم گیری و عمل می کند.

نقش حکومت مرکزی در نظام فدرال:

در این نوع نظام سیاسی، حکومت مرکزی نقش هماهنگ کننده و ارتباط دهنده ایالت ها را بر عهده دارد و ایالت ها در دفاع، سیاست خارجی و واحد پول ملی از حکومت مرکزی تبعیت می کنند.

برای مثال، در الگوی فدرال در کشوری مانند استرالیا، قوانین آموزش و پرورش، نوع برنامه های درسی و دوره های تحصیلی در ایالت های مختلف، متفاوت است.

البته باید توجه داشت که کشورهای فدرال و کشورهای یکپارچه از نظر واگذاری اختیارات به واحدهای سیاسی - اداری خود کاملاً شبیه به هم نیستند و درجه و میزان تمرکز حکومت و همچنین اختیارات واحدها در آنها متفاوت است.

۳- نظام سیاسی ناحیه ای و ترکیبی

در این نوع نظام، بخش اعظم کشور به صورت تک ساخت است؛ فقط یک یا چند بخش کوچک به صورت ناحیه ای و خودمختار اداره می شوند و مناطق خود مختار اختیارات سیاسی و اجرایی ویژه ای در ناحیه خود دارند. نظام سیاسی کشورهای عراق، جمهوری آذربایجان و انگلستان از این نوع است.

پیدایش و بقای یک کشور

مهم ترین عوامل پیدایش و بقای یک کشور
کشورهای جهان بر پایه یک یا چند عامل به وجود می آیند و به حیات خود ادامه می دهند. **هویت ملی، همبستگی ملی** و **وپیوستگی سرزمینی** از مهم ترین عوامل پیدایش و بقای یک کشورند و در صورتی که این عوامل تضعیف شوند، آن کشور در خطر نابودی و فروپاشی قرار می گیرد.
پس، حکومت ها و ملت ها باید عوامل پیدایش و بقای کشور خود را بشناسند و برای حفظ و تقویت آنها بکوشند.